

Aanpak bejegening slachtoffers

Naar aanleiding van het Inspectierapport J&V

“ Verschillende perspectieven”

Voortgang plan van aanpak

Voortgang plan van aanpak

Plan van Aanpak

Naar aanleiding van het onderzoeksrapport “Verschillende perspectieven”, uitgevoerd door de Inspectie Justitie en Veiligheid, is door de politie een plan van aanpak opgesteld met concrete verbetervoorstellen. Op 4 augustus 2020 is dit plan van aanpak aangeboden aan de Inspectie. Deze voortgangsbrief bevat de stand van zaken van de aanpak tot 16 december 2020 en een doorkijk naar het vervolg van deze verbeteracties, inclusief de borging.

Over de voortgang van de voorgestelde aanpak wordt in de politielijn verantwoording afgelegd. Dit gebeurt aan de hand van het Plan van Aanpak. De borging van de verbeterpunten vindt plaats onder eindverantwoordelijkheid van de themahouder Zeden – Kinderpornografie en Kindersekstoerisme. De regie op alle activiteiten in het Plan van Aanpak en in deze voortgangsbrief, is belegd bij het Landelijk Programma Zeden Kinderpornografie en Kindersekstoerisme (hierna LPZKK). De monitoring van de voortgang vindt maandelijks plaats in het Landelijk Overleg Zeden waarin alle teamchefs Thematische Opsporing en LPZKK zijn vertegenwoordigd (hierna LOZ). Per activiteit is de verantwoordelijkheid belegd bij één van de Teamchefs Thematische Opsporing (LOZ) en/of een vertegenwoordiger van de Politieacademie.

In deze brief informeer ik u over de voortgang en de borging van diverse onderdelen. Per paragraaf wordt verwezen naar het nummer van de verbeterpunten, zoals genoemd in het Plan van Aanpak. Een overzicht van die verbeterpunten vindt u op pagina 5.

Handelingskader Informatief Gesprek

(verbeterpunten 1 t/m 4)

In het eerste half jaar van 2020 is een eerste versie van het Handelingskader Informatief Gesprek (hierna: Handelingskader) ontwikkeld. Het Handelingskader is een verdieping op het bestaande gespreksmodel. Dit gespreksmodel blijft bestaan als checklist voor de zedenrechercheurs tijdens het Informatief Gesprek

Het Handelingskader is mede gebaseerd op de waarnemingen en aanbevelingen van de Inspectie. Er wordt in dit kader ruim aandacht besteed aan een correcte bejegening van slachtoffers, rechten van slachtoffers, het expliciet vragen naar- en ingaan op de verwachtingen en behoeftes van het slachtoffer, het op de juiste wijze aanbieden van de bedenktijd en het op de juiste wijze verwijzen naar vervoltrajecten.

De wijze en frequentie van de (laagdrempelige) contacten met het slachtoffer na het Informatief Gesprek maken tevens deel uit van het Handelingskader.

Het Handelingskader is in de maanden juni tot en met september 2020 getoetst in de praktijk. Het

Handelingskader is positief ontvangen door de Politieacademie en de zedenrechercheurs. In oktober 2020 is de definitieve versie vastgesteld in het LOZ.

Het Handelingskader wordt opgenomen in de Politie-instructie Zeden Kinderpornografie en Kindersekstoerisme. Dit zal in het najaar van 2021 plaatsvinden, gelijk met een aantal andere (verderop in dit document benoemde) wijzigingen.

Het Handelingskader zal na implementatie in gebruik worden genomen door de Teams Zeden. In elk team is aan het Intervisieprogramma Informatief Gesprek een leidinggevende verbonden die, onder verantwoordelijkheid van de Teamchef Thematische Opsporing, zal zorgdragen voor de implementatie van het Handelingskader. Zij zullen samen met de intervisiebegeleiders zorgen dat alle zedenrechercheurs in hun Team Zeden de juiste uitleg krijgen. Dit gebeurt d.m.v. presentaties in teambijeenkomsten. De implementatie is in de periode januari tot en met maart 2021 gepland en vindt plaats onder regie van het LPZKK.

Daarnaast zal het handelingskader door elke zedenrechercheur individueel worden bestudeerd en toegepast bij de voorbereiding op de intervisiegesprekken. Ook tijdens die intervisiegesprekken zal de intervisiebegeleider ervoor zorgdragen dat het Handelingskader voldoende aan bod komt.

Intervisieprogramma Informatief Gesprek

(Verbeterpunten 1 t/m 6)

De Intervisiepilot is na een positieve evaluatie afgerond. In oktober 2020 is gestart met het Intervisieprogramma Informatief Gesprek (Hierna: Intervisieprogramma).

Ter voorbereiding op het intervisiegesprek luisteren zedenrechercheurs eigen of elkaars Informatief Gesprek terug. Het doel is om met en van elkaar te leren en te professionaliseren. Tijdens het intervisiegesprek wordt het Informatief Gesprek besproken aan de hand van het Handelingskader. Daarbij wordt dieper ingegaan op onderwerpen als de bejegening van het slachtoffer, uitleg over de slachtofferrechten, het expliciet vragen naar- en ingaan op de verwachtingen en behoeftes van het slachtoffer, het op de juiste wijze aanbieden van de bedenktijd en het op de juiste wijze verwijzen naar vervolgttrajecten. Maar ook de wijze van het (laagdrempelig) contact met het slachtoffer na het Informatief Gesprek en de frequentie van dat contact.

Tijdens de intervisiegesprekken komen ingesleten patronen en gewoontes van de zedenrechercheur (zoals bijvoorbeeld het standaard aanbieden van bedenktijd) aan de oppervlakte. De reflectie, de bewustwording en het bespreekbaar maken daarvan, draagt bij aan zowel de vakontwikkeling als de voorkoming van beroepsdeformatie. Daarmee lijkt het effect nog groter dan aanvankelijk werd verwacht. Zo blijkt ook uit reacties van zedenrechercheurs zelf, waarvan enkele hieronder weergegeven.

“Terugluisteren van gesprekken is de beste spiegel voor jezelf in hoe je overkomt op de ander”

“Positief is ook om te ondervinden dat je het nog zo slecht niet doet.”

“Je werk wordt er beter van. De eerstvolgende intake die ik had, heb ik de slachtofferrechten meer benoemd”

“Het werd me nu duidelijk dat je sommige dingen doet, omdat je het nu eenmaal altijd zo doet. Dat is beroepsdeformatie”¹

Alle zedenrechercheurs zullen in een periode van 18 maanden deelnemen aan het Intervisieprogramma. Om aan allen kwalitatief hoogwaardige intervisie te kunnen bieden, zijn voldoende intervisiebegeleiders nodig. In november 2020 zijn reeds zeven intervisiebegeleiders opgeleid en in januari 2021 worden nog eens acht intervisiebegeleiders opgeleid.

Het intervisieprogramma vindt plaats onder regie van het LPZKK en heeft een looptijd van 18 maanden vanaf 1 februari 2021 (het moment dat alle 15 intervisiebegeleiders zijn opgeleid). Met ingang van 1 februari 2021 wordt deelname aan intervisie voor iedere zedenrechercheur jaarlijks gemonitord en geborgd in de R&O cyclus. In elk

---

¹ Bron evaluatie van de pilot Intervisie, oktober 2020

team is aan het Intervisieprogramma een leidinggevende verbonden die, onder verantwoordelijkheid van de Teamchef Thematische Opsporing, zal zorgdragen voor de monitoring en borging.

Met het intervisieprogramma wordt beoogd een stevige start te maken met leren in de praktijk van eigen werk. Deze vorm van leren zal voor het einde van de looptijd van het Intervisieprogramma, mede op basis van uitkomsten uit een tussentijdse evaluatie, geborgd worden in de Permanente Vakontwikkeling van zedenrechercheurs, ontwikkeld onder verantwoordelijkheid van de Politieacademie.

Vakgroep Zeden

(Verbeterpunten 4 t/m 7)

Een aantal van de verbeterpunten genoemd in het Inspectierapport vragen om meer verdieping en moeten beter doorleefd worden met de uitvoeringspraktijk alvorens tot concrete verbetervoorstellen te komen. Dit levert ons meer denkkracht, een bredere scope, meer kruisbestuiving en vervolgens meer draagvlak voor de voorstellen.

Om dat te bereiken is in november 2020 in opdracht van het LOZ een multidisciplinaire vakgroep zeden samengesteld met ervaren, kritische en vakinhoudelijke specialisten, aangevuld met eventuele schil-leden. Deze laatsten kunnen afhankelijk van het onderwerp zowel interne- als externe partners of burgers zijn. De vakgroep is direct van start gegaan met een opdracht die mede uit de aanbevelingen van de Inspectie voortvloeit.

De vakgroep heeft de opdracht om de volgende onderwerpen uit het plan van aanpak nader uit te werken en concrete verbetervoorstellen te doen aan het LOZ. Het LOZ is verantwoordelijk voor monitoring en borging van dit onderdeel.

Werkdruk en efficiency: sneller en beter interveniëren in zedenzaken

(verbeterpunt 7)

De vakgroep reikt een concreet verbetervoorstel aan voor aanpassingen in de Politie-instructie en Notitie sturing in zedenzaken Politie-OM. Die verbetervoorstellen dragen direct bij aan vermindering van de werkdruk.

Opbrengsten worden opgenomen in de Politie-Instructie Zeden Kinderpornografie en Kindersekstoerisme, versie najaar 2021

Burger in beeld: professionalisering van informeren en verwijzen van slachtoffers in zedenzaken

(Verbeterpunten 4 en 5)

De vakgroep levert een tijdlijn op waarin de vaste contactmomenten met slachtoffers worden gemarkeerd. Deze tijdlijn wordt opgenomen in de brochure die aan elk slachtoffer wordt uitgereikt tijdens het Informatief Gesprek. De vernieuwde versie van deze brochure is in ontwikkeling en wordt medio 2021 opgeleverd.

Daarnaast levert de vakgroep een concrete instructie op voor bejegening slachtoffers, indien zij na de bedenktijd te kennen geven dat zij géén aangifte willen doen. Dat is het moment om aan slachtoffers opnieuw te vragen naar de (hulp)behoeften en verwachtingen en daar voor zover mogelijk in te voorzien of actief te verwijzen naar een andere voorziening.

Deze tijdlijn en instructie worden opgenomen in de Politie-Instructie Zeden Kinderpornografie en Kindersekstoerisme, versie najaar 2021.

Beroepsdeformatie: Hoe tegen te gaan?

(Verbeterpunt 6)

Zoals eerder in dit document verwoord, wordt binnen het Intervisieprogramma door reflectie en bewustwording bijgedragen aan zowel de vakontwikkeling als aan de voorkoming van beroepsdeformatie.

Daarnaast reikt de vakgroep een concreet voorstel aan ter voorkoming van beroepsdeformatie. Hierin wordt de uitwisseling/stage voor zedenrechercheurs nader uitgewerkt.

Mede door wisselingen van diverse leidinggevendenden in de Teams Zeden zal in 2021 in het LOZ opnieuw aandacht worden besteed aan de Zelfscreener. Het gebruik van de Zelfscreener door zedenrechercheurs is niet verplicht. Wel wordt geadviseerd deze in te vullen voorafgaand aan een Mental Check-Up gesprek.

Pilot Slachtofferadvocatuur

(Verbeterpunt 5)

De pilot slachtofferadvocatuur is in september 2020 gestart. Zedenslachtoffers in de regio Kennemerland of Gelderland Midden krijgen na het informatief gesprek bij de zedenpolitie kosteloos een advocaat toegewezen. Slachtofferhulp Nederland en advocatuur stemmen onderling af wie welke hulp biedt aan het slachtoffer. Een samenhangend aanbod waarbij wordt beoogd overlap en leemtes in het hulpaanbod te voorkomen. Het proces verloopt naar tevredenheid. De ervaringen van slachtoffers zullen in de evaluatie worden meegenomen. De Pilot vindt plaats onder regie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en onder verantwoordelijkheid van de stuurgroep waarin de politie vertegenwoordigd is. Na de evaluatie in april 2021 zal een beslissing worden genomen of, en zo ja op welke wijze, deze vorm van bijstand aan slachtoffers landelijk wordt ingevoerd.

Uitbreiding zedenteams

(Verbeterpunt 7)

Met behulp van de structurele investering van de regering in de uitbreiding van de zedenpolitie, is in 2020 de capaciteit met 18 fte verhoogd en is de opleidingscapaciteit met 3 fte verhoogd ten behoeve van het zedenonderwijs.

Daarnaast wordt de opleiding Handelen in Zedenzaken (HZZ), die elke zedenrechercheur dient te volgen om zich te certificeren, zedenspecifiek gemaakt. Niet-zedenspecifieke onderwerpen zullen modulair worden aangeboden. Hierdoor zal de opleidingsduur met ingang van de tweede helft van 2021 worden ingekort van 30 weken naar 22 weken. Verder zijn, met ingang van oktober 2020, de opleidingsplekken voor deze opleiding opgehoogd van 15 deelnemers naar 20 deelnemers.

Tot slot is door het aanstellen van extra docenten binnen de Politieacademie het mogelijk geworden om vier HZZ's per jaar te organiseren in plaats van drie. Door deze interventies kunnen meer zedenrechercheurs worden opgeleid en is een versnelling aangebracht in de opleidingsduur waardoor zedenrechercheurs sneller zijn gecertificeerd en er minder capaciteitsbelasting is.

Verbeterpunten (Paragraaf 3 Plan van Aanpak)	Activiteit
1. Informatief Gesprek	Handelingskader Intervisie Programma Politie-instructie
2. Bedenktijd	Handelingskader Intervisie Programma Politie-instructie
3. Behoeften/verwachtingen slachtoffers	Handelingskader Intervisie Programma
4. Contact met slachtoffers	Handelingskader Intervisie Programma Vakgroep Tijdljn Brochure Politie-instructie
5. Begeleiden slachtoffers naar vervolgtraject	Handelingskader Intervisie Programma Vakgroep Tijdljn Brochure Politie-instructie Pilot Slachtofferadvocatuur
6. Beroepsdeformatie	Intervisieprogramma Vakgroep Uitwisseling-stage Zelfscreener
7. Werkdruk	Uitbreiding zedenteams/docenten Vakgroep Werkdruk en efficiency